

Comhairle Contae Chorcaí Cork County Council

Halla an Chontae,
Corcaigh T12 R2NC, Éire.
Fón: (021) 4276891 • Faics: (021) 4276321
Suíomh Gréasáin: www.corkcoco.ie
County Hall,
Cork T12 R2NC, Ireland.
Tel: (021) 4276891 • Fax: (021) 4276321
Web: www.corkcoco.ie



Aitheasc ó Chomhairle Chontae Chorcaí do Chomhchoiste na Gaeilge, na Gaeltachta agus Phobal Labhartha na Gaeilge ar an ábhar 'Tithíocht agus Cúrsaí Pleanála Fisiciúla sa Ghaeltacht'

Dé Céadaoin an 1 Nollaig 2021

Déanann an tAcht um Pleanáil agus Forbairt foráil do phleananna forbartha in Alt 10(2)(m) chun oidhreacht teanga agus cultúrtha na Gaeltachta a chosaint lena n-áirítear cur chun cinn na Gaeilge mar theanga an phobail, sa chás ina bhfuil ceantar Gaeltachta laistigh de cheantar an phlean forbartha".

Tá dhá cheantar Gaeltachta faoi leith i gContae Chorcaí: Múscraí agus Oileán Chléire.

Tá an Plean Forbartha Contae á athbhreithniú i láthair na huaire agus ullmháidh é agus aird á tabhairt do threoiríní náisiúnta agus réigiúnacha eile, lena n-áirítear Acht na Gaeltachta (2012), an Creat Náisiúnta Pleanála agus Treoiríní Pleanála Réigiúnaí Réigiún an Deiscirt.

Céard é an Plean Forbartha Contae reatha?

Plean Forbartha an Chontae 2014

Tá an creat um beartas pleanála le haghaidh chosaint na Gaeilge i gCaibidil 12 Oidhreacht, Alt 12.5 Oidhreacht Chultúrtha i bPlean Forbartha Contae 2014. Aithníonn an Plean go bhfuil oidhreacht chultúrtha shaibhir éagsúil ag Contae Chorcaí agus gur sócmhainn shuntasach eacnamaíoch í don Chontae.

Is é is aidhm don Phlean reatha ná *'tuilleadh forbartha na sócmhainní cultúrtha seo a spreagadh, feasacht áitiúil ar an oidhreacht agus féiniúlacht chultúrtha a mhéadú agus earnáil na turasóireachta cultúrtha a chur chun cinn.'*

Tá roinn faoi leith ann don Ghaeltacht agus Oidhreacht Teanga, faoi mhíreanna 12.5.9 agus 12.5.10 mar seo a leanas:

Aithníonn Comhairle Contae Chorcaí tábhacht ár n-oidhreacht teanga do phobal an Chontae agus d'oidhreacht chultúrtha an Chontae. Tá codanna de Chontae Chorcaí sa Ghaeltacht. Is ionann seo agus Oileán Chléire, agus ceantar siar ó Mhaigh Chromtha agus a luíonn ar theorainn Chiarraí ina bhfuil Baile Bhuirne agus Béal Átha an Ghaorthaidh, ceantar ar a dtugtar Gaeltacht Mhúscraí. Teastaíonn cóireáil speisialta ó na ceantair seo chun an oidhreacht teanga agus cultúrtha a chosaint gan bac a chur leis an bhforbairt agus freagairt chuí ar dheiseanna agus dúshláin. An dúshlán atá ann ná na ceantair seo a chur chun cinn don fhorbairt, fad is a

chinntítear go dtacaíonn an fhorbairt leis an oidhreacht teanga agus cultúrtha, agus go gcuireann sé leis.

Tá cur chuige beartais an Phlean Forbartha 2014 don Ghaeltacht bunaithe ar na prionsabail seo a leanas:

- Ba cheart oidhreacht chultúrtha na gceantair Ghaeltachta a chothú, lena n-áirítear úsáid na Gaeilge;
- Réamhchoinníoll le haghaidh chothú na Gaeilge mar theanga phobail na gceantar sin is ea pobal atá beomhar ó thaobh na heacnamaíochta agus na sochaí de;
- Aithint go bhfuil an gaol idir forbairt agus an Ghaeilge agus an cultúr casta agus nach féidir é a leigheas le bearta simplí, agus go mbíonn tionchar suntasach, ach atá indéach agus teoranta ag an am céanna, ag cumhachtaí pleanála ar chosaint agus cur chun cinn an chultúir;
- Tá Gaeltachtaí Chorcaí idirspiléach ar na ceantair níos leithne ina bhfuil siad suite. Ní féidir leo feidhmiú, nó ní féidir iad a thuiscint i gceart, i leithlisiú geografach. Ba cheart don Ghaeltacht páirt a ghlacadh i saol agus folláine an Chontae, an Réigiúin agus na Tíre, agus chomh maith leis sin, ba cheart di leas a bhaint as acmhainní na dúiche thart timpeall uirthi;
- Dhéanfaidh cur chuige leithlisiú, nó cur chuige a chuirfeadh constaicí neamhriachtanacha roimh an bhforbairt, damáiste do chothabháil fhadtéarmach na Gaeilge agus an chultúir sna ceantair seo sa chomhthéacs reatha.

Tacaíonn na cuspóirí sonracha beartais a leanas leis seo:

Cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae 2014 HE 5-3 Ceantair Ghaeltachta

Cosain oidhreacht teanga agus cultúrtha cheantair Ghaeltachta Chorcaí leis na bearta seo a leanas:

- a) Forbairt a chuireann an oidhreacht chultúrtha chun cinn, a éascaíonn í nó a chuireann léi, lena n-áirítear úsáid na Gaeilge, a spreagadh laistigh den Ghaeltacht;
- b) Forbairt a sholáthraíonn fostaíocht nó saoráidí sóisialta, iad siúd a bhaineann le daoine óga go háirithe, a spreagadh sa Ghaeltacht;
- c) Forbairt ar dócha go ndéanfaidh sé dochar d'oidhreacht chultúrtha (lena n-áirítear úsáid na Gaeilge i measc an phobail) a sheachaint laistigh den Ghaeltacht, mura bhfuil tairbhí sáraitheacha ann le haghaidh inbhuanaitheacht fhadtéarmach an phobail áitiúil nó do phleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair níos leithne;
- d) Cinnte a dhéanamh go mbíonn an Ghaeilge mar phríomhtheanga ar chomharthaí a chuireann an Chomhairle Contae in airde sa Ghaeltacht, mura mbíonn cúiseanna dearfacha sáraitheacha ag baint leis an malairt a dhéanamh;

e) Cur in aghaidh taispeántais fógraí laistigh den Ghaeltacht nach n-úsáideann an Ghaeilge mar phríomhtheanga;

f) Machnamh a dhéanamh ar inmhianaitheacht anailísí tionchair teanga a iarraidh ar iarratais phleanála, d'fhorbraíochtaí móra go háirithe. Bhainfeadh na cásanna seo le cásanna nach mbeadh tionchar féideartha na forbartha ar úsáid na Gaeilge mar theanga phobail soiléir láithreach ná ríthábhachtach do chinneadh an iarratais.

Céard atá Beartaithe don Athbhreithniú ar Phlean Forbartha an Chontae?

Athbhreithniú ar Phlean Forbartha an Chontae

Mar chuid den Athbhreithniú ar Phlean Forbartha an Chontae, cuireadh fáilte roimh aighneachtaí ag an gcéim réamhdhréachta (Márta 2020) maidir le cúrsaí beartais phleanála, lena n-áirítear na ceantair Oidhreacht Cultúrtha agus Gaeltachta. Tá frámáil an téacs agus na gcuspóirí nua sa Dréachtphlean déanta le heolas ó na haighneachtaí seo agus i gcomhpháirt le hOifigeach na Gaeilge agus leis an Oifigeach Oidhreacht (Féach Aguisín A).

Tá roinn faoi leith sa Dréachtphlean go fóill i gCaibidil 16 Oidhreacht, Alt 16.4 Oidhreacht Chultúrtha. Tá mionsonraí sonracha a bhaineann le **An Ghaeltacht agus Oidhreacht Chultúrtha** i bhfo-alt faoi mhíreanna 16.4.12-16.4.17. Áirítear leis seo téacs breise ar theorainneacha na Gaeltachta i gContae Chorcaí agus na lonnaitheachtaí faoi leith atá mar chuid den dá Limistéar Pleanála Teanga seo: Oileán Chléire (Ceantar Bardasach Chorcaigh Thiar) agus Múscaí (Ceantar Bardasach Mhaigh Chromtha). Chomh maith leis sin, aithnítear na Bailte Seirbhíse Gaeltachta (Maigh Chromtha agus Cathair Chorcaí) agus na Líonraí Gaeilge a ainmnítear faoi Acht na Gaeltachta (2012).

Cumhdaíonn Dréachtphlean 2021 an riachtanas le haghaidh úsáid na n-anailísí tionchair teanga le hiarratais phleanála le haghaidh forbraíochtaí móra anois faoi Chuspóir HE 16-22, arna mholadh ag Údarás na Gaeltachta ag céim réamhdhréachta an chomhairliúcháin. Bhainfeadh sé seo le cásanna nach mbeadh tionchar féideartha na forbartha ar úsáid na Gaeilge mar theanga phobail soiléir láithreach ná ríthábhachtach do chinneadh an iarratais.

Tugtar cuntas ar an téacs leathnaithe agus an Chuspóir i n**Dréachtphlean 2021** thíos:

An Ghaeltacht agus Oidhreacht Teanga

Cuireann Acht na Gaeltachta (2012) bonn reachtúil faoin Straitéis 20 Bliain don Ghaeilge, 2010-2030 agus aithníonn sé Limistéir Pleanála Teanga Gaeltachta (LPTG), Bailte Seirbhíse Gaeltachta agus Líonraí Gaeilge. Laistigh de Chontae Chorcaí, tá an Ghaeltacht roinnte ina dhá Limistéar Pleanála Teanga: LPT Oileán Chléire lasmuigh den chósta ag Dún na Séad, agus LPT Múscaí a chumhdaíonn an limistéar siar ó Mhaigh Chromtha agus ar theorainn Chiarraí, lena n-áirítear Baile Bhuirne, Baile Mhic Íre, Cúil Aodha, Ré na nDoirí, Cill na Martra, Guagán Barra, agus Béal Átha an Ghaorthaidh. Teastaíonn cóireáil speisialta ó na ceantair seo chun an oidhreacht teanga agus cultúrtha a chosaint. An dúshlán atá ann ná na ceantair seo a chur chun cinn don fhorbairt, fad is a chinntítear go dtacaíonn an fhorbairt leis an oidhreacht teanga agus cultúrtha, agus go gcuireann sé leis.

Aithníonn Comhairle Contae Chorcaí tábhacht ár n-oidhreacht teanga do phobal agus d'oidhreacht chultúrtha an Chontae.

Tá ról tábhachtach aige chomh maith i bhforfheidhmiú phleananna teanga na LPTanna (Limistéir Phleanála Teanga), go háirithe toisc go mbaineann sé le comharthaíocht, soláthar seirbhíse, agus pleanáil fhisiceach agus forbairt. In 2019 d'fhoilsigh Comhairle Contae Chorcaí Plean Caomhnaithe, Bainistiú agus Léirléamh Mhúscraí, a thugann léargas iomlánaíoch ar oidhreacht an cheantair seo a bhfuil cultúr uathúil aige.

Mar pháirtí leasmhar i bhforbairt agus caomhnú na Gaeilge, tacaíonn Comhairle Contae Chorcaí le fíís Údarás na Gaeltachta chun 'pobal agus geilleagar bríomhar bisiúil inbhuanaithe Gaeltachta a fhorbairt agus chun an Ghaeilge a neartú agus a chaomhnú mar phríomhtheanga phobal na Gaeltachta ionas go mbeidh an Ghaeltacht ina réigiún den chéad scoth' (www.udaras.ie) agus 'chun pobal rathúil inbhuanaithe Gaeltachta a chothú, arb í an Ghaeilge an phríomhtheanga, agus ina bhfuil geilleagar láidir a úsáideann gach acmhainn atá ar fáil go hinbhuanaithe agus áit a bhfuil caighdeán saoil den chéad scoth ar fáil'.

Aithníonn an Plean bonn beag fostaíochta na gceantar Gaeltachta agus na dúshláin uathúla atá rompu. Aithnítear gur féidir leis an turasóireacht ról tábhachtach a imirt i bpróifíl fostaíochta na bpobal Gaeltachta, dírithe ar an oidhreacht uathúil féin, lena n-áirítear an traidisiún teanga, ceol agus eanáil na ceardaíochta traidisiúnta in áit a bhfuil tírdhreach iontach. Tá deiseanna ann chun nascacht agus sineirgí níos fearr a chruthú idir pobal labhartha na Gaeilge sa Chontae (44.9%) lasmuigh de na ceantair Ghaeltachta agus an taithí thumthach Gaeltachta. Laistigh de na ceantair Ghaeltachta tá táirgeoirí bia agus ceardaíochta atá mór le rá agus a chuireann leis an eispéireas foriomlán agus an cultúr atá le fáil ar Oileán Chléire agus i Múscraí.

Tá bonneagar tábhachtach turasóireachta curtha ar fáil ag Bealaí Siúlóide amhail Slí Gaeltacht Mhúscraí, laistigh de Ghaeltacht Mhúscraí agus tacaíonn an Plean le tuilleadh bealaí siúlóide agus rotharbhealaí sa dá cheantar Gaeltachta, lena n-áirítear bonneagar 'crua' agus 'bog' le haghaidh eachtraíocht lasmuigh, spórt, fóillíochta, srl., ar féidir leis taithí na dturasóirí sa cheantar a fheabhsú.

Tá cur chuige beartais an Phlean Forbartha don Ghaeltacht bunaithe ar na prionsabail seo a leanas (Dréachtphlean Forbartha Chontae Chorcaí 2021):

- Ba cheart oidhreacht chultúrtha na gceantair Ghaeltachta a chothú, lena n-áirítear úsáid na Gaeilge;
- Réamhchoinníoll le haghaidh chothú na Gaeilge mar theanga phobail na gceantar sin is ea pobal atá beomhar ó thaobh na heacnamaíochta agus na sochaí de agus ardchaighdeán maireachtála;
- Aithint go bhfuil an gaol idir forbairt agus an Ghaeilge agus an cultúr casta agus nach féidir é a leigheas le bearta simplí, agus go mbíonn tionchar suntasach, ach atá indíreach agus teoranta ag an am céanna, ag cumhachtaí pleanála ar chosaint agus cur chun cinn an chultúir;
- Tá na Gaeltachtaí idirspeách ar na ceantair níos leithne ina bhfuil siad suite. Ní féidir leo feidhmiú, nó ní féidir iad a thuiscint i gceart, i leithlisiú geografach. Ba cheart do na Gaeltachtaí

páirt a ghlacadh i saol agus folláine an Chontae, an Réigiúin agus na Tíre, agus chomh maith leis sin, ba cheart dóibh leas a bhaint as acmhainní na dúiche thart timpeall orthu;

- Comhordóidh Comhairle Contae Chorcaí forfheidhmiú phleananna teanga na LPTanna (Limistéir Phleanála Teanga) le hÚdarás na Gaeltachta, go háirithe toisc go mbaineann siad le comharthaíocht, soláthar seirbhíse, agus pleanáil fhisiceach agus forbairt
- Dhéanfaidh cur chuige leithlisíoch, nó cur chuige a chuirfeadh constaicí neamhriachtanacha roimh an bhforbairt, damáiste do chothabháil fhadtéarmach na Gaeilge agus an chultúir sna ceantair seo sa chomhthéacs reatha.

Cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae (Dréachtphlean Forbartha Chontae Chorcaí 2021) HE 16-22 : Ceantair Ghaeltachta

Cosain oidhreacht teanga agus cultúrtha cheantair Ghaeltachta Chorcaí leis na bearta seo a leanas:

a) Forbairt a chuireann an oidhreacht chultúrtha chun cinn, a éascaíonn í nó a chuireann léi, lena n-áirítear úsáid na Gaeilge, a spreagadh laistigh den Ghaeltacht agus i Maigh Chromtha, an Baile Seirbhíse Gaeltachta;

b) Forbairt a sholáthraíonn fostaíocht nó saoráidí sóisialta, iad siúd a bhaineann le daoine óga go háirithe, a spreagadh sa Ghaeltacht agus i Maigh Chromtha, an Baile Seirbhíse Gaeltachta;

c) Forbairt ar dócha go ndéanfaidh sé dochar d'oidhreacht chultúrtha (lena n-áirítear úsáid na Gaeilge i measc an phobail) a sheachaint laistigh den Ghaeltacht, mura bhfuil tairbhí sáraitheacha ann le haghaidh inbhuanaitheacht fhadtéarmach an phobail áitiúil nó do phleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair níos leithne;

d) Cinnte a dhéanamh go mbíonn an Ghaeilge mar phríomhtheanga ar chomharthaí a chuireann an Chomhairle Contae in airde sa Ghaeltacht, mura mbíonn cúiseanna dearfacha sáraitheacha ag baint leis an malairt a dhéanamh;

e) Cur in aghaidh taispeáint fógraí laistigh den Ghaeltacht nach n-úsáideann an Ghaeilge mar phríomhtheanga;

f) Machnamh a dhéanamh ar riachtanas úsáide anailísí tionchair teanga a iarraidh ar iarratais phleanála, d'fhorbraíochtaí móra go háirithe. Bhainfeadh na cásanna seo le cásanna nach mbeadh tionchar féideartha na forbartha ar úsáid na Gaeilge mar theanga phobail soiléir láithreach ná ríthábhachtach do chinneadh an iarratais.

g) Ullmhú agus forfheidhmiú na bPleananna, Cláir agus Tionscnaimh Ghaeltachta áitiúla a éascú, lena n-áirítear Pleananna Teanga agus Pleananna Caomhnaithe amhail Plean Oidhreachta Mhúsraí, chun leasanna phleanáil chúí agus forbairt inbhuanaithe Ghaeltachtaí Chorcaí, fad is a thagann pleananna den sórt sin le beartas na Comhairle.

h) Úsáid na Gaeilge a spreagadh, ní hamháin i gceantair Ghaeltachta ach ar fud an Chontae, go háirithe maidir le soláthar seirbhíse, pleanáil agus forbairt agus tionscnaimh/gníomhaíochtaí na Comhairle.

Cur chuige Críosaithe

Ag leibhéal na lonnáiachta, tá spriocanna fáis tugtha do na Príomhshráidbhailte de Bhéal Átha an Ghaorthaidh agus Baile Mhic Íre/Baile Bhuirne agus sráidbhaile Chill na Martra faoin gcroístraitéis. Cuireadh téacs breise sa Dréachtphlean a tháinig ó na haighneachtaí ag Céim an Réamhdhréachta.

Pléitear le hOileán Chléire faoi Alt 2.26 in Iml. 2, Cuid 2 Ceantar Bardasach Chorcaigh Thiar. Léiríonn an téacs breise críochnú na n-oibreacha ar fhorbairt mol digiteach ar an Oileán de réir Aighneacht an Údaráis. Cuireadh téacs nuashonraithe leis chun a léiriú go bhfuil tacaíochtaí i bhfeidhm chun an t-oileán a chaomhnú mar Ghaeltacht fheidhmiúil. Déantar tagairt ann chomh maith gur cuireadh Plean Teanga Oileán Chléire faoi bhráid Roinn na Gaeltachta lena fhaomhadh. (Tá an plean seo faofa ó shin)

Leasuithe Molta a cuireadh in Alt 12(4) Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh 24^ú Meán Fómhair 2021

Bhí sraith eile nuashonruithe molta ar an téacs i ndiaidh an chomhairliúcháin phoiblí ar an Dréachtphlean chun creat beartais na gceantar Gaeltachta a neartú le Leasuithe atá mar chuid d'Alt 12(4) Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh agus tá Comhaltaí le hiad a athbhreithniú mar chuid den phróiseas déanta Plean Reachtúil. Tugtar cuntas ar na haighneachtaí a fuarthas in **Aguisín A** agus tugtar cuntas ar na Leasuithe molta, mar gheall orthu seo, in **Aguisín B** sa tuarascáil seo.

Logainmneacha

Tá roinn faoi leith sa Phlean Forbartha Contae reatha ó 2014 maidir le tábhacht na logainmneacha d'oidhreacht chultúrtha na hÉireann faoi mhír 12.5.7 7 – 12.5.8 i gCaibidil 12. Tacaítear leis seo agus tagairt á déanamh do bhileog na Comhairle "Preserving our Placenames Heritage in the Naming of New Developments" [Caomhnú Oidhreacht ár Logainmneacha agus Forbraíochtaí Nua a Ainmniú]. Tá an téacs reatha agus an Chuspóir leagtha amach thíos:

Logainmneacha

'Is cuid thábhachtach d'oidhreacht chultúrtha na hÉireann í logainmneacha, rud a ndéantar dearmad air go minic. Is foinse luachmhar eolais iad maidir leis an am atá caite, ainm a thugann ciall dúinn maidir leis an tírdhreach agus a shonraíonn an caidreamh idir pobail agus na timpeallachtaí fisiceacha. Is féidir tuiscint a fháil ar smaointeoireacht, béaloideas, ginealas, creideamh, saol laethúil agus obair na ndaoine a gcónaíonn ar an tírdhreach agus a bhfuil baint acu leis le taighde ar logainmneacha. Tá breis agus 5,600 baile fearainn sa Chontae agus breis agus 100,000 tagairt do logainmneacha Chorcaí arna mbailiú ag Cork Placenames Survey [Suirbhé Logainmneacha Chorcaí] le haghaidh Cork Placenames Archive [Cartlann Logainmneacha Chorcaí]. Tá bileog curtha le chéile ag Comhairle Contae Chorcaí darb ainm "Preserving our Placenames Heritage in the Naming of New Developments" [Caomhnú Oidhreacht ár Logainmneacha agus Forbraíochtaí Nua a Ainmniú]. Is é feidhm an doiciméid seo ná úsáid na logainmneacha reatha a spreagadh agus forbraíochtaí cónaithe nua agus eile á n-ainmniú.'

Cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae (2014)

HE 5-2: Ainmniú Forbraíochtaí Nua

Cinntigh go n-úsáidtear logainmneacha áitiúla nó geografacha nó cultúrtha a léiríonn stair agus tírdhreach na háite agus forbraíochtaí cónaithe nua agus eile á n-ainmniú ar mhaithe le logainmneacha áitiúla, oidhreacht áitiúil agus an Ghaeilge a chur chun cinn agus a chaomhnú. Beidh cur chuige den sórt sin riachtanach le haghaidh cead pleanála d'fhorbraíochtaí nua.

Tá an téacs seo i nDréachtphlean 2021 chomh maith agus leathnaíodh an mhír chun Teorainneacha Bailte Fearainn a chur isteach mar seo a leanas:

Teorainneacha Bailte Fearainn agus Logainmneacha - Is ionann bailte fearainn agus bunaoid riaracháin thírdhreach na hÉireann. Téann siad siar go teorainneacha treibhe na Luath-Chríostaíochta ach tá go leor athruithe déanta ar an gcóras le linn na gcéadta. Mhapáil an tSuirbhéireacht Ordanáis teorainneacha na mbailte fearainn agus mharcáil siad ar léarscáileanna sé orlach le línte de phoncanna. Leanann na poncanna seo líne bóthair, srutháin nó teorainn páirce den chuid is mó agus d'fhéadfadh sé bheith deacair iad a dhéanamh amach ar léarscáil, mar sin de. Tá ainmneacha na mbailte fearainn i litreacha móra ar an léarscáil. Sna 1830s, bhailigh an tSuirbhéireacht Ordanáis logainmneacha Gaelacha agus ansin rinne siad leagan foghraíochta díobh i mBéarla do na léarscáileanna. Tháinig 'Shandrum' ó 'Sean Droim' mar shampla. Is cuid thábhachtach d'oidhreacht chultúrtha na hÉireann í logainmneacha, rud a ndéantar dearmad air go minic. Is foinse luachmhar eolais iad maidir leis an am atá caite, ainm a thugann ciall dúinn maidir leis an tírdhreach agus a shonraíonn an caidreamh idir pobail agus na timpeallachtaí fisiceacha. Is féidir tuiscint a fháil ar bhéaloideas, ginealas, creideamh, saol laethúil agus obair na ndaoine a gcónaíonn ar an tírdhreach agus a bhfuil baint acu leis le taighde ar logainmneacha. Tá breis agus 5,600 baile fearainn sa Chontae agus breis agus 100,000 tagairt do logainmneacha Chorcaí arna mbailiú ag Cork Placenames Survey [Suirbhé Logainmneacha Chorcaí] le haghaidh Cork Placenames Archive [Cartlann Logainmneacha Chorcaí]. Tá bileog curtha le chéile ag Comhairle Contae Chorcaí darb ainm "Preserving our Placenames Heritage in the Naming of New Developments" [Caomhnú Oidhreacht ár Logainmneacha agus Forbraíochtaí Nua a Ainmniú]. Feidhm an doiciméid seo ná úsáid na logainmneacha reatha a úsáid agus forbraíochtaí cónaithe nua agus eile á n-ainmniú.'

Cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae

HE 16-21: Ainmniú Forbraíochtaí Nua

Cinntigh go n-úsáidtear logainmneacha áitiúla nó geografacha nó cultúrtha a léiríonn stair agus tírdhreach na háite agus forbraíochtaí cónaithe nua agus eile á n-ainmniú ar mhaithe le logainmneacha áitiúla, oidhreacht áitiúil agus an Ghaeilge a chur chun cinn agus a chaomhnú. Beidh cur chuige den sórt sin riachtanach le haghaidh cead pleanála d'fhorbraíochtaí nua

Tá sé beartaithe go ndéanfar athruithe ar an dréachtphlean nuair is gá mar chuid de ghlacadh an Phlean Deiridh in 2022 chun leagan Béarla na lonnaíochtaí laistigh de cheantair Ghaeltachta a athrú go dtí an leagan Gaeilge.

Cuspóir Phlean Forbartha an Chontae

TO 10-5: Cosaint na hOidhreachta Nádúrtha, Tógtha agus Cultúrtha

Na gnéithe oidhreachta nádúrtha, tógtha agus cultúrtha arb iad na hacmhainní ar a bhfuil earnáil turasóireachta an Chontae bunaithe a chosaint agus a chaomhnú. Áireofar leis na gnéithe seo ceantair a bhfuil tírdhreach tábhachtach, radharcra an chósta, limistéir thábhachtacha fiadhúlra, foirgnimh stairiúla agus struchtúir lena n-áirítear láithreáin sheandálaíochta agus láithreáin chultúrtha lena n-áirítear láithreacha catha, ceantair Ghaeltachta, láithreáin ealaíne agus chultúrtha agus foirm agus cuma thraidisiúnta go leor ceantar a bhfuil a lán foirgneamh.

Aithnítear na ceantair Ghaeltachta sa roinn Turasóireachta i nDréachtphlean 2021 de réir na cuspóire thuas chomh maith.

Cúrsaí Oibríochtúla

Ó thaobh an nós imeachta de, tá na nósanna imeachta um bainistíocht forbartha seo a leanas ag Comhairle Contae Chorcaí:

- Oifigeach Gaeilge atá ar fáil le haghaidh aistriú na ndoiciméad beartas agus iarratais bainistíochta forbartha;
- Úsáidtear aistritheoirí ó Chreat na n-aistritheoirí a úsáidtear le haghaidh tionscadal aistriúcháin níos mó. Chomh maith leis sin cuirtear cáipéisíocht threorach shoiléir ar fáil don fhoireann uile
- Atreorófar comhlachtaí/gníomhaireachtaí reachtúla, chomh maith le comhairlí inmheánacha, mar is gá, maidir le hiarratais laistigh de cheantair Ghaeltachta.
- Níl coinníollacha sonracha curtha leis na ceadanna arna n-eisiúint ar Oileán Chléire nó laistigh de Ghaeltacht Mhúscraí le deich mbliana anuas.
- Bheadh líofacht áirithe sa Ghaeilge ag an bPleanálaí Limistéir a dhéanfaidh measúnú ar an iarratas pleanála de ghnáth.
- Níl aon nós imeachta foirmiúil ann maidir le measúnú agus próiseáil iarratas laistigh de na ceantair Ghaeltachta i gContae Chorcaí.
- Cé nach bhfuil caomhnú na Gaeilge laistigh de na ceantair Ghaeltachta mar chuid de Scéim na Comhairle um Thosaíocht Cíosa le haghaidh tithíocht shóisialta, tugann an Chomhairle aird air sin agus scéimeanna á bpleanáil agus á sealbhú.
- Iarradh ar ionadaithe ó Chomhairle Contae Chorcaí, Chomhalta den fhoireann Pleanála um Bainistíocht Forbartha, agus an tOifigeach Gaeilge san áireamh, freastal ar an nGrúpa Oibre

um Pleanáil na Gaeltachta, arna eagrú ag an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta i mí na Bealtaine 2021.

Eolas ginearálta maidir le Tithíocht i nGaeltacht Chorcaí

D'oibrigh an Roinn Tithíochta go dlúth leis an dá Chomhlacht Ceadaithe Tithíochta áitiúil maidir le hainmniúcháin don dá Scéim Cúnaimh Caipitil i mBéal Átha an Ghaorthaidh agus Baile Bhuirne ach leithdháileadh na 10 n-aonad ag Cluain Réidh, Baile Bhuirne, mar ba ghnáth, leis an gcóras Ligean Roghabhunaithe.

Nuair a fógraíodh forbraíocht Chluain Réidh i mBaile Bhuirne, cuireadh líne bhreise leis an Ligean Roghabhunaithe ag cur iarratasóirí ar an eolas go raibh an fhorbraíocht sin laistigh de Ghaeltacht Chorcaí dá mba mhian le hiarratasóirí ceadaithe iarratas a dhéanamh le cónaí ann. Rinneadh mionsonraí na Scéime go neamhfhoirmiúil le hÚdarás na Gaeltachta (a thacaíonn le líon na dtionscal áitiúil sa Ghaeltacht) trí Oifigeach Gaeilge an Údaráis Áitiúil agus cuireadh comhairleoirí áitiúla ar an eolas freisin. Rinneadh iarracht chun iarratasóirí ceadaithe, a raibh spéis acu bheith ina gcónaí i gceantar Gaeltachta, a spreagadh chun iarratas a dhéanamh. Ceapadh go meallfadh sé seo daoine, nach mbeadh líofa iad féin ach a mbeadh spéis acu an teanga a fhoghlaim nó a gcuid páistí a chur ag scoileanna áitiúla Gaeilge. Bhí an spéis ann teoranta, áfach, agus leithdháileadh na tithe ar fad ach tháinig formhór na dtionóntaí ó áiteanna lasmuigh de Bhaile Bhuirne agus ní raibh siad líofa agus ní raibh spéis acu an Ghaeilge a fhoghlaim ná a labhairt.

Tá 3 fhorbairt reatha leis na Comhlachtaí Ceadaithe Tithíochta sa Cheantar Gaeltachta, mar seo a leanas;

- (1)** Cluid – 10 dTeach ag Cluain Réidh, Baile Bhuirne, arna gcríochnú in 2020,
- (2)** Comhlacht Tithe Sóisialta agus Forbairt an tSuláin – 3 teach i mBaile Bhuirne (Scéim Cúnaimh Caipitil) atá á dtógáil, agus
- (3)** Coiste Tithe Uibh Laoire Teo – 3 teach i mBéal Átha an Ghaorthaidh (Scéim Cúnaimh Caipitil) arna gcríochnú in 2019.

Tá láithreán ag an gComhairle i mBaile Bhuirne ar féidir idir 14 agus 15 teach a chur ann. Rinneadh roinnt réamhdhearaidh le haghaidh céim thosaigh de 10 dteach ach rinneadh an cinneadh an tionscadal a chur ar sos toisc go raibh spéis teoranta i bhforbraíocht Cluid agus níor éirigh leis an gComhairle cainteoirí Gaeilge a mhealladh chuig an scéim.

Maidir le Baile Mhic Íre/Baile Bhuirne, tá 30 teaghlach ar an liosta tí, agus níl ach duine amháin i ndiaidh spéis sa Ghaeilge a thabhairt mar chúis ar an rogha sin. Bhí an t-éileamh ar scéimeanna le déanaí íseal, mar a bhí thuas.

Tá 11 teaghlach ar an liosta tí do Bhéal Átha an Ghaorthaidh agus seachas na haonaid do sheanoirí, níor soláthraíodh ach 3 aonad le 5 bliana anuas.

Figiúr 1 Tairiscintí agus Diúltuithe 2015 go 2021 le haghaidh Tithe Sóisialta i gceantar Mhúscraí

Bliain	Tairiscintí	Diúltuithe	Glacadh	Áit
2015	4	2	2	Baile Mhic Íre
2016	4	3	1	Baile Mhic Íre
2017	0	0	0	N/B
2018	0	0	0	N/B
2019	2	0	2	Béal Átha an Ghaorthaidh
2020	14	3	11	Baile Bhuirne
2021	0	0	0	N/B

** Tá na figiúirí le haghaidh 2021 cothrom le dáta agus d'fhéadfaí réadmhaoine a thairiscint i gceann de na ceantair thuas roimh dheireadh na bliana*

Oileán Chléire

Tá dhá réadmhaoín ag Comhairle Contae Chorcaí ar Oileán Chléire.

Tá 9 n-iarratasóir ag Comhairle Contae Chorcaí atá ag lorg tithíochta ar Oileán Chléire, agus tá 8 n-iarratasóir acu seo ina gcónaí ar an mórthír agus iarratasóir amháin ar an oileán.

Figiúr 2 Ceadanna Pleanála a Tugadh do Thithíocht laistigh de cheantair Ghaeltachta Chorcaí, Muscraí agus Oileán Chléire

Bliain	Líon na n-áitreabh		Athrú	Bliain	Líon na n-áitreabh	Athrú	Bliain
	Aonaid tithíochtaí aonair	Aonaid Tithíochta lomadúla					
2015	6 (1 aonad ST)	6+3+2 aonad, ST ar fad		2 (1 ST)			19
2016	8 (2 aonad ST)		2	2			12

2017	9			2			11
2018	13	25* +11 *Cluain Réidh, Baile Bhuirne		2			51
2019	9	5 (3 agus 2 aonad)		1			15
2020	11	3 (ST)		2			16
2021	16	21 Cluain Réidh, Baile Bhuirne	2	2	3	2	41

*ST Síneadh Tréimhse

Figiúr 3 Ceadanna Pleanála a Diúltaíodh do Thithíocht laistigh de cheantair Ghaeltachta Chorcaí, Muscraí agus Oileán Chléire

Bliain	Líon na n-áitreabh		Scartáil áitribh agus tógáil áitreabh nua	Cúiseanna leis an Diúltú
	Aonaid tithíochtaí aonair	Aonaid Tithíochta Iomadúla		
2015	/			
2016	/			
2017	/			
2018	1			Bhain na cúiseanna leis an diúltú leis na nithe seo a leanas 1) Láithreán suite ar Chonair Cosanta an Bhealaigh sheachbhealach N22 2) Níor chomhlíon an t-iarratasóir riachtanais tithíochtaí

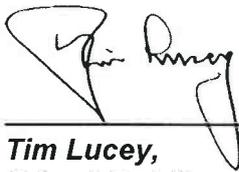
				<p>an bheartais tithíochta tuaithe don cheantar sin.</p> <p>3) Níor oir dearadh an áitribh do shaintréith an cheantair.</p>
2019	/			
2020			1	<p>Bheadh sé contrártha do chuspóirí HE 3-4 agus TO 2-1 de Phlean Forbartha Chontae Chorcaí, 2014. Déanann na cuspóirí seo iarracht luach seandálaíochta na seandálaíochta tionsclaíche agus iarmheánaíochta (lena n-áirítear áitribh) a chosaint agus a chaomhnú agus tréithe oidhreachta nádúrtha, tógtha agus cultúrtha atá ina n-acmhainní do thionscadal turasóireacht an Chontae a chosaint agus a chaomhnú.</p>
2021	1			<p>Tá an láithreán suite i gceantar tuaithe 'Ceantar Tuaithe Idirthréimhseach' mar a aithnítear i bPlean Forbartha Chontae Chorcaí in 2014, ina bhfuil feidhm ag cuspóir RCI 4-5. Ar bhonn an eolais a cuireadh isteach, meastar nár léirigh na hiarratasóirí go dtagann siad faoi raon feidhme na gcritéar riachtanais tithíochta tuaithe le haghaidh tí san áit tuaithe seo. Anuas air sin, meastar go léiríonn an fhorbraíocht bheartaithe tithíocht uirbeach sa chás ina mbeadh tithíocht den sórt sin i lárionaid uirbeacha níos mó nó sna bailte, sráidbhailte agus lonnaíochtaí eile arna n-aithint sa Líonra Lonnaíochta faoi chuspóir beartais RCI 2- 1.</p>

Gearáin maidir le Plean Forbartha an Chontae

Aithníonn an Chomhairle go ndearnadh roinnt gearán ar na meáin maidir lenár bPlean Forbartha Contae agus an bealach ar pléadh le ceantair Ghaeltachta sna Ceantair Bhardasacha. Pléann Caibidil 16, áfach, leis an mbeartas uileghabhálach maidir le ceantair Ghaeltachta in Alt faoi leith: An Ghaeltacht agus Oidhreacht Teanga. Tá an cur chuige criosaithe maidir le húsáid talún do na lonnaithe áiseálaicme i sráidbhailte Ghaeltacht Mhúscraí agus Oileán Chléire sna himleabhair chuí de chuid na gCeantar Bardasach.

Aithníonn Comhairle Contae Chorcaí an mhíshástacht a léirigh daoine ón nGaeltacht maidir le tacaíocht ón stát agus ón údarás áitiúil maidir le pleanáil, tithe agus seirbhísí, go háirithe, mar a léiríodh le gluaiseachtaí amhail Todhchaí na Tuaithe.

Tá Comhairle Contae Chorcaí mar chuid de ghrúpa oibre a oibríonn le hoifigigh Gaeilge eile, pleanálaithe agus cleachtóirí ábhartha. Leanaimid orainn ag plé le páirtithe leasmhara maidir leis an mbealach is fearr chun tacú le pobail Ghaeltachta, lena n-áirítear comhoibriú le grúpaí áitiúla Gaeltachta, amhail na Comharchumainn agus Tuismitheoirí na Gaeltachta. D'oibrigh Comhairle Contae Chorcaí leis an ngrúpa áitiúil, Acadamh Fódhla i Múscraí, chomh maith chun Plean Oidhreachta Mhúscraí, a bhfuil duais bainte aige, a chur ar fáil, plean a cheadaigh an tAire.



Tim Lucey,
Príomhfheidhmeannach
Chomhairle Contae Chorcaí

AGUISÍNÍ

AGUISÍN A
AIGHNEACHTAÍ AG CÉIM AN RÉAMH-DHRÉACHTPHLEAN, Márta 2020

Páirtí Leasmhar:	Uimhir Thagartha na hAighneachta:
Údarás na Gaeltachta	PDP218704741
Timothy R Twomey	PDP209850734

AIGHNEACHTAÍ AG CÉIM AN RÉAMH-DHRÉACHTPHLEAN, Aibreán 2021

Páirtí Leasmhar:		Uimhir Thagartha na hAighneachta:
Coiste Forbartha Béal Átha'n Ghaorthaidh thar cheann Bhéal Átha'n Ghaorthaidh		DCDP345886155
Coiste Forbartha Réidh na nDoirí agus Mullach na Réidh Teo		DCDP345392798
Comharchumann Chléire Teoranta		DCDP345936269
Comharchumann Forbartha Mhúscraí agus GTeic (Cuid 1)		DCDP345849999
Comharchumann Forbartha Mhúscraí (Cuid 2)		DCDP346174604
Mullach na Réidh Teo agus Coiste Forbartha Réidh na nDoirí		DCDP344641404
John Lyons		DCDP339757226
Mairead Vaughan		DCDP345388702
Joan Kearney		DCDP346279223
Jude Kearney		DCDP345887984

Aighneacht ar fad na tíre a bhaineann le Saincheisteanna Gaeltachta agus tráchtanna sonracha maidir le Gaeltacht Mhúscraí (Coláiste Íosagáin).

Páirtí Leasmhar:	Uimhir Thagartha na hAighneachta:
-------------------------	--

Údarás na Gaeltachta	DCDP345809732
----------------------	---------------

AGUISÍN B: Alt 12(4) Tuarascáil an Phríomhfheidhmeannaigh Imleabhar a Dó, Cuid a Trí (Meán Fómhair 2021) : Leasuithe Molta. (tá dath gorm ar an bhfoclaíocht nua)

Leasú Molta	Teideal / Gníomh	Leathanach de CE 12(4) Tuarascáil	Leasú Molta (mar a ndéantar cur síos air in Alt 12(4) Tuarascáil CE, Meán Fómhair 2021) (Tabhair faoi deara go bhféadfaí tuilleadh athruithe a dhéanamh ar na leasuithe seo)
LEASÚ MOLTA UIMH. 4.4.2.2	SCRÍOS MÍR 4.2.2 AGUS CUIR DOICIMÉAD NUASHONRAITHE BEARTAIS INA IONAD	Leathanach 352	Is áit fíorbhríomhar í Gaeltacht Mhúscraí agus rinneadh cur síos ar neart dá tréithe eochracha i bplean oidhreachta le déanaí a rinneadh don cheantar - plean a bhuaigh Gradam Náisiúnta Pleanála na hÉireann in 2020. Plean cúig bliana déag is ea é, a choimisiúnaigh Comhairle Contae Chorcaí le tacaíocht ón gComhairle Oidhreachta agus a rinne Research and Dig, i gcomhpháirt le Comhairle Contae Chorcaí agus Acadamh Fódhla, an grúpa áitiúil i Múscraí, agus é mar fheidhm béim a leagan ar thábhacht agus suntas oidhreachta Ghaeltacht Mhúscraí agus roinnt beartas agus gníomhartha oidhreachta a cheapadh chun a chinntiú go gcaomhnaítear an ceantar go hiomchuí agus go bainisteofar agus go gcothófar é amach anseo. I ndiaidh taighde leathan, cinneadh go raibh oidhreacht fhollasach (m.sh. foirgnimh, seandálaíocht, portaigh) Mhúscraí bainte go dlúth leis an oidhreacht neamhláimhsithe (m.sh. béaloideas, logainmneacha, gnásanna, ceol, filíocht, deasghnátha) agus go bhfuil gaol domhan casta siombóiseach idir na daoine agus an áit, áit a bhfuil tréithe na ndaoine agus an tírdhreach fite fuaithe lena chéile agus ag brath ar a chéile. Is é seo bunús Ráitis Suintais an phlean, ag leagan béim ar Mhúscraí mar áit a mbaineann tábhacht áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta léi. Aithníodh roinnt bagairtí ar shuntas an cheantair i bPlean Oidhreachta Mhúscraí, agus oibreoidh Comhairle Contae Chorcaí thar shaolré an phlean seo, chun tacú le forfheidmiú na ngníomhartha agus na dtionscnamh atá mar chuid den phlean seo agus a rachaidh chun leas an cheantair agus a thagann le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair. Cuireann Acht na Gaeltachta (2012) bonn reachtúil faoin Straitéis 20 Bliain don Ghaeilge, 2010-2030 agus aithníonn sé Limistéir Pleanála Teanga Ghaeltachta (LPTG), Bailte Seirbhíse Gaeltachta agus Líonraí Gaeilge. Roghnaíodh Maigh Chromtha mar Baile Seirbhíse Gaeltachta (mar a léirítear sa chéad roinn eile). Tacaíonn SRSE go láidir le hoidhreacht uathúil teanga agus chultúrtha cheantair Ghaeltachta ar Réigiúin agus tacaíonn sé le feidhmeanna reachtúla Údarás na Gaeltachta faoi Acht na

Gaeltachta, 2012. Tugtar aitheantas faoi leith d'ainmniú Bailte Seirbhíse Gaeltachta amhail Maigh Chromtha agus suíomh na Limistéar Pleanála Teanga amhail Múscraí sa Cheantar Bardasach seo de Chontae Chorcaí mar ainmniú spásála a thacaíonn le fás agus inbhuanaitheacht ceantar Gaeltachta. Tá infheistíocht shuntasach déanta ag Údarás na Gaeltachta i gceantar Gaeltachta Mhúscraí le blianta anuas, agus tacaíonn na háiseanna agus bonneagar seo le réimse leathan gnóthaí m.sh. déantúsaíocht, bia, teicstíl, seirbhís teicneolaíochta srl. De réir figiúirí fostaíochta 2020, bhí 664 duine fostaithe i gcliantchuideachtaí Údarás na Gaeltachta sa cheantar seo. Tá "Gteic" á fhorbairt ag Údarás na Gaeltachta, líonra náisiunta de mhoil dhigiteacha ar fud na Gaeltachta. Tá 16 Mhol ar oscailt i gCiarraí, Corcaigh, Dún na nGall, Gailimh agus Maigh Eo go dtí seo. Forbraíodh spásanna fiontair, oifigí, srl., mar chuid den líonra seo. Feabhsóidh na háiseanna seo an bonneagar agus na háiseanna atá ar fáil dóibh siúd atá i mbun gnó nó a oibríonn ó chian sa Ghaeltacht. Ciallaíonn sé go mbeidh níos mó áiseanna, seirbhísí agus deiseanna ar fáil do dhaoine bheith ag obair ó na háiteanna seo sa Ghaeltacht.

Soláthróidh na moil seo réimse leathan áiseanna agus seirbhísí amhail:

- Oifigí príobháideacha
- Oifigí comhroinnte
- Áiseanna cruinnithe
- Áiseanna teileachomhdhála

Féach ar Chaibidil 16 Oidhreacht Thógtha agus Chultúrtha in Imleabhar a hAon den phlean seo

<p>LEASÚ MOLTA UIMH. 4.4.3.2</p>	<p>MAIGH CHROMTHA: CUIR ISTEACH TAGAIRT DO RÓL MHAIGH CHROMTHA MAR BHAILE SEIRBHÍSE GAELTACHTA.</p>	<p>Leathanach 355</p>	<p>Tá sé beartaithe go ndéanfaí athrú ar an dréachtphlean chun an téacs seo a leanas a chur isteach:</p> <p>Baile Seirbhíse Gaeltachta:</p> <p>Tá tionchar saibhir cultúrtha agus eacnamaíoch ag an nGaeltacht ar na bailte a fhreastalaíonn uirthi. Tá tionchar suntasach ag na bailte sin ar an nGaeltacht chomh maith. Faoi Acht na Gaeltachta, 2012, déantar Bailte Seirbhíse Gaeltachta a shonrú mar bhailte atá suite i Limistéir Phleanála Teanga na Gaeltachta, nó in aice leo, a bhfuil ról suntasach acu maidir le seirbhísí poiblí, agus áiseanna fóillíochta, sóisialta agus tráchtála a chur ar fáil do na ceantair sin. Aithníodh 26 Limistéar Pleanála Teanga Gaeltachta chun críche an Achta seo. Roghnaíodh Maigh Chromtha mar Bhaile Seirbhíse Gaeltachta laistigh de na Pleananna Teanga i ndiaidh an phróisis chomhairliúcháin a rinneadh in 2014. Feidhm Acht na Gaeltachta ná an bealach chun tionchar dearfach na mbailte seo ar an nGaeilge mar theanga an phobail agus teanga baile na Gaeltachta a chothú agus a neartú a aithint. Leagann an tAcht amach an próiseas lenar féidir Bailte Seirbhíse Gaeltachta aitheantas mar sin a bhaint amach.</p> <p>Ní mór don bhaile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bheith suite i Limistéar Pleanála Teanga Gaeltachta nó in aice leis; • daonra de 1,000 duine ar a laghad bheith aige, de réir an daonáirimh is deireanaí; • ról suntasach a imirt maidir le soláthar seirbhísí poiblí agus áiseanna fóillíochta, sóisialta agus tráchtála do phobal na Gaeltachta; agus • tionchar suntasach dearfach a imirt, mar sin de, ar stádas na Gaeilge mar theanga an phobail agus teanga baile an cheantair Ghaeltachta lena mbaineann sé. <p>Anuas air sin, ní mór go roghnófaí eagraíocht atá gníomhach sa bhaile chun plean teanga a ullmhú agus a chur i bhfeidhm de réir na gcritéar pleanála teanga atá san Acht.</p> <p>2. Tá sé beartaithe go ndéanfaí athrú ar an dréachtphlean chun an chuspóir seo a leanas a chur isteach: MM</p> <p>GO-04: Tacaigh le Maigh Chromtha agus a ról mar Bhaile Seirbhíse Gaeltachta.</p> <p>3. Féach freisin an leasú ar bheartas 'HE 16-22: Ceantair Ghaeltachta'</p>
--	---	-----------------------	---

LEASÚ MOLTA UIMH. 4.4.7.2	BÉAL ÁTHA AN GHAORTHAIDH: BIA GANBREISE	395	Tá sé beartaithe go ndéanfaí athrú ar an dréachtphlean chun an téacs seo a leanas a nuashonrú i mír 4.7.16 Tá áitribh thionsclaíocha ag Údarás na Gaeltachta, a chuireann deiseanna fostaíochta sna ceantair Ghaeltachta chun cinn, sa sráidbhaile, lena n-áirítear Bard na nGleann agus Bia Ganbreise Dexgreen Teoranta atá suite ar an taobh thiar theas de chroí an tsráidbhaile.
LEASÚ MOLTA UIMH. 4.4.8.6	BAILE BHUIRNE / BHAILE MHIC ÍRE: LEASAIGH AN TÉACS MAIDIR LE hÁISEANNA POBAIL AGUS COLÁISTE ÍOSAGÁIN	402	Tá sé beartaithe go ndéanfaí athrú ar an dréachtphlean chun an méid seo a leanas a chur le mír 4.8.17: 4.8.17 Is ionad áitiúil tábhachtach seirbhíse é Baile Mhic Íre / Baile Bhuirne agus tá roinnt áiseanna tábhachtacha pobail aige lena n-áirítear bunscóil, meánscoil, eaglais, ionad sláinte, leabharlann, siopaí áise, páirceanna CLG, stáisiún na nGardaí , óstán, tithe tábhairne agus siopadóireacht ar bhonn comparáide. Táthar ag súil go soláthrófar seirbhísí breise a bhaineann leis an ionad sláinte sa sráidbhaile, lena n-áirítear soláthar seirbhísí agus soláthar faoisimh, ionad buail isteach/áiseanna spórtlainne a bhí mar chuid den Phlean Teanga agus ionad buail isteach a chur ar fáil do dhaoine óga sa cheantar, chomh maith le háiseanna náisiúnaí trí mheán na Gaeilge. In 2019 thug Comhairle Contae Chorcaí cead d'athrú úsáide Choláiste Ghobnatan mar oifigí agus cuid den bhunriár mar halla taispeántais
LEASÚ MOLTA UIMH. 4.4.8.7	BAILE BHUIRNE / BHAILE MHIC ÍRE: LEASAIGH AN TÉACS CHUN MÍR NUA MAIDIR LE COLÁISTE ÍOSAGÁIN A CHUR ISTEACH	403	Tá sé beartaithe go ndéanfaí athrú ar an dréachtphlean chun mír nua a chur isteach faoi 4.8.20 Gníomhaíocht Fostaíochta agus Eacnamaíoch Cuireadh Coláiste Íosagáin chun cinn mar Ionad Forbartha Réigiúnaí le blianta beaga anuas. In 2019 thug Comhairle Contae Chorcaí cead d'athrú úsáide Choláiste Íosagáin mar oifigí agus cuid den bhunriár mar halla taispeántais. Meastar gurb é seo ceann de na tionscail is straitéisí atá ar siúl faoi láthair do Mhúscraí agus is tionscadal eiseamláireach (múnla) é do Ghaeltacht Mhúscraí. Tá Máistirphlean á ullmhú ag Údarás na Gaeltachta d'fhorbairt fhoriomlán champas an choláiste faoi láthair. Beidh ciár cuimsitheach forbartha agus oiliúna ar fáil san ionad seo i gcomhpháirtíocht le Comhairle Contae Chorcaí agus eagraíochtaí forbartha eile sa chontae. D'fhéadfadh Institiúidí Tríú Leibhéal ról lárnach a imirt sa phróiseas seo mar chomhpháirtithe le hÚdarás na Gaeltachta i gcomhpháirt leis an gComhairle Contae í féin. An fhis fhoriomlán atá ann ná Ionad Forbartha Réigiúnaí a mbeadh na háiteanna seo a leanas ann: · Spás Fiontair/Oifige

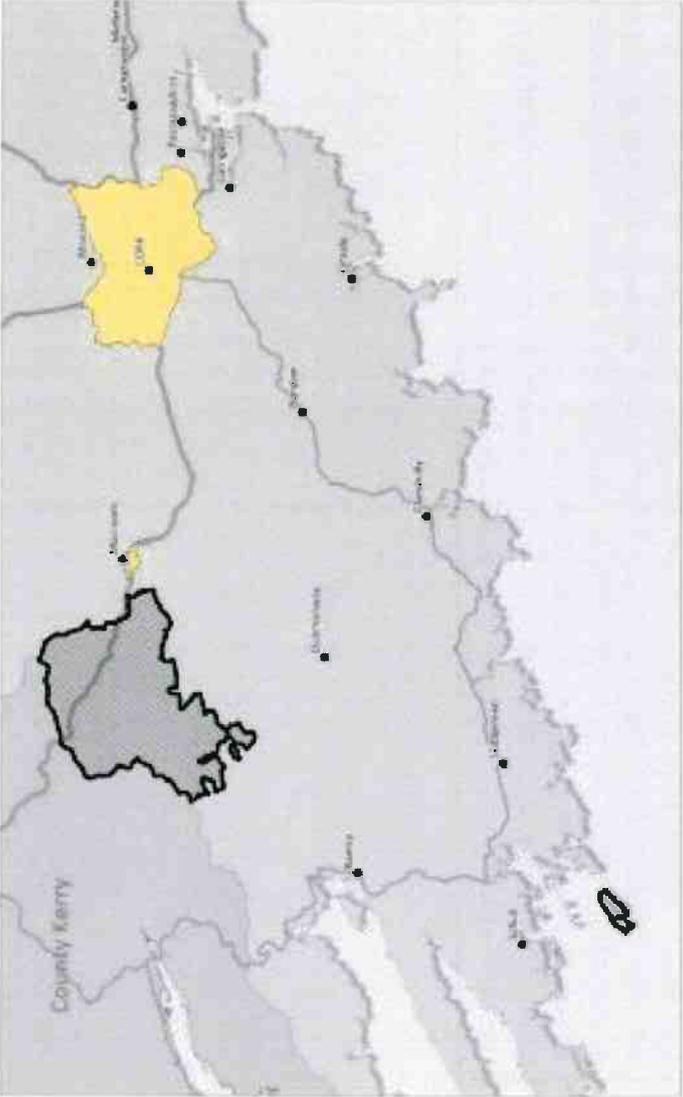
				<ul style="list-style-type: none"> · GTeic Bhaile Bhuirne · Áiseanna Oiliúna agus Gnó · Saoráidí do Thurasóirí · Aonad Teanga agus Cultúir · Áiseanna bialainne agus spásanna ar leithligh · Tacaíocht a thabhairt líonraí nua do chuideachtaí nua
--	--	--	--	--

LEASÚ MOLTA UIMH. 4.4.25.1	ATHRAIGH AN TAGAIRT 'AINM BÉARLA GUAGÁN BARRA	431	Tá sé beartaithe go ndéanfaí athrú ar an dréachtphlean chun leagan Béarla an tsuímh eile a aistriú chuig an leagan Gaeilge, Guagán Barra.
LEASÚ MOLTA UIMH. 1.16.27	Uasdátaigh mhír 16.4.12 i gCaibidil 16.		Cuireann Acht na Gaeltachta (2012) bonn reachtúil faoin Straitéis 20 Bliain don Ghaeilge, 2010-2030 agus aithníonn sé Limistéir Pleanála Teanga Ghaeltachta (LPTG), Bailte Seirbhíse Gaeltachta agus Líonraí Gaeilge. Laistigh de Chontae Chorcaí, tá an Ghaeltacht roinnte ina dhá Limistéar Pleanála Teanga: LPT Oileán Chléire lasmuigh den chósta ag Dún na Séad, agus LPT Mhúscraí a chumhdaíonn an limistéar siar ó Mhaigh Chromtha agus ar theorainn Chiarraí, lena n-áirítear Baile Bhuirne, Baile Mhic Íre, Cúil na nDoirí, Cill na Martra, Guagán Barra, agus Béal Átha an Ghaorthaidh. Teastaíonn cóireáil speisialta ó na ceantair seo chun an oidhreacht teanga agus cultúrtha a chosaint. An dúshlán atá ann ná na ceantair seo a chur chun cinn don fhorbairt, fad is a chinntítear go dtacaíonn an fhorbairt leis an oidhreacht teanga agus cultúrtha, agus go gcuireann sé leis, lena n-áirítear cur chun cinn na Gaeilge mar theanga an phobail.
LEASÚ MOLTA UIMH. 1.16.28	Cuir téacs breise le deireadh mhír 16.4.13 i gCaibidil 16.		Is áit fíorbhríomhar í Gaeltacht Mhúscraí agus rinneadh cur síos ar neart dá tréithe éochracha i bplean oidhreachta le déanaí a rinneadh don cheantar - plean a bhuaigh Gradam Náisiúnta Pleanála na hÉireann in 2020. Plean cúig bliana déag is ea é, a choimisiúnaigh Comhairle Contae Chorcaí le tacaíocht ón gComhairle Oidhreachta agus a rinne Research and Dig, i gcomhpháirt le Comhairle Contae Chorcaí agus Acadamh Fódhla, an grúpa áitiúil i Múscraí, agus é mar fheidhm béim a leagan ar thábhacht agus suntas oidhreachta Gaeltacht Mhúscraí agus roinnt beartas agus gníomhartha oidhreachta a cheapadh chun a chinntiú go gcaomhnaítear an ceantar go

hiomchuí agus go bainistíofar agus go gcothófar é amach anseo. Teideal iomlán an plean ná: Plean Oidhreachta Mhúscraí: Plean Caomhnaithe, Bainistíú agus Léiriú 2019-2033 agus tá na leaganacha Gaeilge agus Béarla den doiciméad ar fáil chun iad a íoslódáil ó leathanach gréasáin Oidhreachta Chomhairle Contae Chorcaí.

I ndiaidh taighde leathan, cinneadh go raibh oidhreacht fhollasach (m.sh. foirgnimh, seandálaíocht, portaigh) Mhúscraí bainte go dlúth leis an oidhreacht neamhláimhsithe (m.sh. béaloideas, logainneacha, gnásanna, ceol, filíocht, deasghnátha) agus go bhfuil gaol domhan casta siombóiseach idir na daoine agus an áit, áit a bhfuil tréithe na ndaoine agus an tírdhreach fite fuaite lena chéile agus ag brath ar a chéile. Is é seo bunús Ráitis Suintais an phlean, ag leagan béim ar Mhúscraí mar áit a mbaineann tábhacht áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus idirnáisiúnta léi.

Déanann dea-bhainistíocht chaomhnaithe iarracht an méid atá tabhachtach faoi áit a chosaint agus úsáid inbhuanaithe leanúnach a cheadú ag an am céanna. Ní dhéanann sé iarracht athruithe a stopadh ach déanann sé iarracht iad a bhainistiú. Aithníodh roinnt bagairtí ar shuntas an cheantair i bPlean Oidhreachta Mhúscraí, agus oibreoidh Comhairle Contae Chorcaí thar shaolré an phlean seo, chun tacú le forfheidmiú na ngníomhartha agus na dtionscnamh atá mar chuid den phlean seo agus a rachaidh chun leas an cheantair agus a thagann le pleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair.

<p>LEASÚ MOLTA 1.16.29</p> <p>UIMH.</p>	<p>Cuir isteach léarscáil de na ceantair Ghaeltachta agus Bailte Seirbhíse i gCaibidil 16 d'Imleabhar a hAon de Dhréachtphlean Forbartha an Chontae, 2021.</p>	<p>Cork County Development Plan Public Consultation Draft</p>  <p>Gaeiltacht Areas (Black Hatching) with Service Towns (Yellow)</p>
<p>LEASÚ MOLTA 1.16.30</p> <p>UIMH.</p>	<p>Cuir isteach téacs nua i gCuspóir HE 16-22 faoi i) agus j) i gCaibidil 16.</p>	<p>Cuspóirí Phlean Forbartha an Chontae HE 16-22: Ceantair Ghaeltachta</p> <p>Cosain oidhreacht teanga agus cultúrtha cheantair Ghaeltachta Chorcaí leis na bearta seo a leanas:</p> <p>a) Forbairt a chuireann an oidhreacht chultúrtha chun cinn, a éascaíonn í nó a chuireann léi, lena n-áirítear úsáid na Gaeilge, a spreagadh laistigh den Ghaeltacht agus i Maigh Chromtha, an Baile Seirbhíse Ghaeltachta;</p>

b) Forbairt a sholáthraíonn fostaíocht nó saoráidí sóisialta, iad siúd a bhaineann le daoine óga go háirithe, a spreagadh sa Ghaeltacht agus i Maigh Chromtha, an Baile Seirbhíse Gaeltachta;

c) Forbairt ar dócha go ndéanfadh sé dochar d'oidhreacht chultúrtha (lena n-áirítear úsáid na Gaeilge i measc an phobail) a sheachaint laistigh den Ghaeltacht, mura bhfuil tairbhí sáraitheacha ann le haghaidh inbhuanaitheacht fhadtéarmach an phobail áitiúil nó do phleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe an cheantair níos leithne;

d) Cinnte a dhéanamh go mbíonn an Ghaeilge mar phríomhtheanga ar chomharthaí a chuireann an Chomhairle Contae in airde sa Ghaeltacht, mura mbíonn cúiseanna dearfacha sáraitheacha ag baint leis an malairt a dhéanamh;

e) Cur in aghaidh taispeáint fógraí laistigh den Ghaeltacht nach n-úsáideann an Ghaeilge mar phríomhtheanga;

f) Machnamh a dhéanamh ar riachtanas úsáide analísí tionchair teanga a iarraidh ar iarratais phleanála, d'fhorbraíochtaí móra go háirithe. Bhainfeadh na cásanna seo le cásanna nach mbeadh tionchar féideartha na forbartha ar úsáid na Gaeilge mar theanga phobail soiléir láithreach ná rithábhachtach do chinneadh an iarratais.

g) Ullmhú agus forfheidmiú na bPleananna, Cláir agus Tionscnaimh Ghaeltachta áitiúla a éascú, lena n-áirítear Pleananna Teanga agus Pleananna Caomhnaithe amhail Plean Oidhreacht Mhúscaí, chun leasanna phleanáil chuí agus forbairt inbhuanaithe Ghaeltachtaí Chorcaí, fad is a thagann pleananna den sórt sin le beartas na Comhairle. .

h) Úsáid na Gaeilge a spreagadh, ní hamháin i gceantair Ghaeltachta ach ar fud an Chontae, go háirithe maidir le soláthar seirbhíse, pleanáil agus forbairt agus tionscnaimh/gníomhaíochtaí na Comhairle.

i) Cuirtear úsáid na Gaeilge chun cinn i ndeardh forbraíochtaí, m.sh. **fógraíocht gnó**, áiseanna fóillíochta agus pobail. Aithnítear go soiléir iad agus ba cheart an chomharthaíocht tosaigh bheith i nGaeilge;

j) Spreagann an Plean comhpháirtíocht idir páirtithe leasmhara Gaeltachta, pobail Ghaeltachta agus gníomhaireachtaí Stáit i bpleanáil agus forbairt tionscadal chun cosaint agus cur chun cinn na Gaeilge mar theanga phobail a chinntiú.

<p>LEASÚ MOLTA UIMH. 5.2.26.3</p>	<p>Tá sé beartaithe go gcuirfí an téacs breise seo a leanas isteach faoi Cheannteideal 'Geilleagar agus Fostaíocht ar Oileán Chléire'.</p>	<p>Tá obair nach mór déanta ag Údarás na Gaeltachta ar mhod digiteach ar an oileán. Tá sé seo mar chuid de Líonra Náisiúnta de Mhoil Ghaeltachta (Gteic) a forbraíodh chun aghaidh a thabhairt ar an riachtanas atá ann acmhainn a fhorbairt agus dul i ngleic leis an soláthar atá ag méadú do spás a chuirfidh ar chumas oibríthe bheith ag obair go cianda. Dearadh na moil seo ionas go mbeidh leathanbhanda ardluais acu, spásanna cruinnithe agus spásanna ar leithligh, oifigí príobháideacha agus oifigí comhroinnte. Beidh an Gteic ar Oileán Chléire, a bheidh thart ar 65 méadar cearnógach, in ann freastal ar suas le 10 gcianoibrí.</p> <p>Tá oibreacha athchóirithe á ndéanamh ar aonad fiontair eile chomh maith. Táthar ag súil go gcuirfí na hoibreacha seo i gcrích go luath.</p>
<p>LEASÚ MOLTA UIMH. 5.2.26.4</p>	<p>Tá sé beartaithe go gcuirfí an téacs breise seo a leanas isteach faoi Cheannteideal 'Oidhreacht Chultúrtha ar Oileán Chléire'.</p>	<p>Tá tacaíocht ann chun an t-oileán a chaomnú mar Ghaeltacht fheidhmiúil, amhail an tacaíocht atá curtha ar fáil ag an Roinn Turasoireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán, chomh maith le forfheidhmiú Acht na Gaeltachta, 2012. Acht a éilíonn ar gach réigiún Gaeltachta, nó Limistéar Pleanála Teanga (LPT) Plean Teanga 7 mBliana a ullmhú chun a chinntiú go gcuirfí bearta i bhfeidhm chun stádas Gaeltachta gach LPT a chinntiú agus líon na gcainteoirí laethúla Gaeilge a mhéadú. Cuireadh Plean Teanga Oileán Chléire faoi bhráid Roinn na Gaeltachta lena fhaomhadh.</p>